

Longziekten

Azathioprine bij sarcoïdose

Uw behandelend longarts heeft met u gesproken over het gebruik van azathioprine. In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van dit medicijn. Ook leest u wat u moet doen als u bijwerkingen krijgt. Maar deze folder is géén vervanging van de bijsluiter. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u die stellen aan uw behandelend arts.

Wat is sarcoïdose en waarom krijgt u azathioprine?

Bij mensen met sarcoïdose is er sprake van een stoornis van het immuunsysteem. Dit leidt ertoe dat het lichaam wordt beschadigd. De stoornis ontstaat door een ongecontroleerde reactie van het immuunsysteem op een nog onbekende prikkel bij patiënten die daar gevoelig voor zijn.

Hierdoor ontstaan ophopingen van ontstekingscellen, ook wel granulomen genoemd.

Omdat de oorzaak van sarcoïdose niet bekend is, richt de behandeling zich op het remmen van het immuunsysteem. Dit leidt tot een vermindering van de opeenhoping van ontstekingscellen. Hierdoor verminderen de klachten en de kans op complicaties die zich bij de ziekte kunnen voordoen.

Helaas geneest de ziekte niet door de behandeling met medicijnen. Azathioprine kan worden gegeven als een eerdere behandeling met prednison niet heeft gewerkt, of wanneer wordt verwacht dat een langdurige behandeling nodig zal zijn.

Hoe werkt azathioprine?

Hoe azathioprine precies werkt bij sarcoïdose is onbekend. Bekend is dat het ontstekingsremmend werkt, door het afremmen van ontstekingscellen (B- en T-lymfocyten). Door opeenhoping van de ontstekingscellen (de granulomen) te verminderen, proberen wij de klachten van de ziekte zoals bijvoorbeeld kortademigheid te verminderen. Azathioprine werkt een stuk trager dan bijvoorbeeld prednison. Het kan meer dan 6 weken duren voordat het medicijn begint te werken. En soms kan het effect pas worden gezien na 3 tot 6 maanden. De manier en de ernst waarop de ziekte zich uit verschildt enorm van persoon tot persoon. Ook het effect van azathioprine en de reactie van het lichaam op het medicijn verschillen per persoon. Helaas is het zo dat niet iedereen voldoende effect van het medicijn merkt.

Wat is de dosis en hoe neemt u azathioprine in?

Azathioprine wordt toegediend in tabletvorm. Afhankelijk of u geen bijwerkingen bemerkt en het lichaam het medicijn verdraagt, zal de dosering voorzichtig worden opgebouwd. De

tabletten zijn er in 2 verschillende sterktes, 25 en 50 milligram. De precieze dosering spreekt u af met uw behandelend arts.

U neemt de tabletten dagelijks in rond de maaltijd. U mag de tabletten verspreiden over de dag, maar u kunt de tabletten ook in 1 keer innemen. U kunt de tabletten doorslikken met voedsel of water, maar niet met grapefruit(sap). Het is belangrijk dat u de tabletten niet breekt of kauwt, maar heel doorslikt.

Wat zijn de bijwerkingen?

In de bijsluiter van de apotheek staan alle bijwerkingen van azathioprine die ooit zijn voorgekomen.

De meest voorkomende bijwerkingen zijn:

- maag- en darmklachten zoals een vol gevoel, misselijkheid en braken of diarree.
- stoornissen in de aanmaak van de bloedcellen.
- ontstekingen en zweren in de slijmvliezen van mond en keel.

Bijwerkingen die soms voorkomen:

- alvleesklierontsteking.
- huiduitslag.

Bijwerkingen die zeldzaam voorkomen:

- huidkanker.

Wanneer moet u contact opnemen met uw behandelend arts?

Bij (verdenking op) ernstige bijwerkingen moet u stoppen met de azathioprine. Neem daarom contact op met uw behandelend arts bij:

- erge keelpijn in combinatie met koorts
- herhaaldelijk een bloedneus
- snel blauwe plekken krijgen
- uitgebreide huiduitslag
- hevige buikpijn.

In het algemeen verdwijnen bijwerkingen na het verlagen van de dosis of staken van azathioprine. Na herstel van de bijwerking kan azathioprine meestal worden hervat.

Welke controles zijn nodig bij het gebruik van azathioprine?

Soms wordt de werking van de lever en de aanmaak van het bloed verstoord. Om dit in een vroeg stadium te ontdekken wordt de dosis azathioprine stapsgewijs opgebouwd en zal uw behandelend arts regelmatig uw bloed laten onderzoeken. De eerste controle zal in de regel plaatsvinden 2 weken na het starten met de begindosis azathioprine. En verder, bij stabiele bevindingen, iedere twee weken na iedere verhoging van de dosis. Daarna zal uw behandelend arts deze controles langzaam verminderen tot eenmaal per 3-4 maanden.

Wanneer mag u azathioprine niet gebruiken?

- bij een zeer sterk verminderde werking van nieren en/of lever
- bij verminderde aanmaak van bloedcellen
- vrouwen: wanneer u borstvoeding geeft.

Mag u azathioprine gebruiken met andere medicijnen?

U kunt azathioprine samen met bijna alle medicijnen gebruiken. Vertel uw huisarts en behandelend specialist(en) altijd welke medicijnen u gebruikt en waarvoor u ze gebruikt. Wanneer u ook allopurinol gebruikt (medicijn bij jicht), moet de dosering van azathioprine verlaagd worden.

Wat is het effect op vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding?

Voor mannen:

Voor zover nu bekend is, heeft azathioprine geen invloed op de vruchtbaarheid. Mannen met een kinderwens kunnen azathioprine gebruiken.

Voor vrouwen:

Voor zover nu bekend is, heeft azathioprine geen invloed op de vruchtbaarheid. Het is erg belangrijk om uw behandelend arts te informeren als u een zwangerschap overweegt of als u zwanger bent. Azathioprine wordt door de placenta doorgelaten. Als u azathioprine gebruikt tot een maximale dosering van 2mg/kg (bijvoorbeeld 200 mg azathioprine bij een persoon van 100 kilogram) dan lijkt dit veilig. U mag azathioprine niet gebruiken als u borstvoeding geeft.

Wat moet u nog meer weten?

- Wees voorzichtig met alcohol. In combinatie met het gebruik van azathioprine is de kans groter dat u stoornissen in de werking van de lever krijgt. Gebruik daarom niet meer dan 1 alcoholische consumptie per dag.
- Tijdens het gebruik van azathioprine wordt vaccinatie met levende, verzwakte virussen en bacteriën afgeraden. Hieronder vallen bijvoorbeeld vaccinaties tegen bof, mazelen en rode hond (BMR), gele koorts, orale poliovacin, orale tyfusvacin en BCG. Een grieprik mag wel. Vertel de arts of verpleegkundige die u vaccinaties voorschrijft dat u azathioprine gebruikt.
- Het gebruik van azathioprine geeft een kleine toename van het risico op huidkanker. Vermijd daarom zonlicht en UV-straling zoveel mogelijk. Dit kan door het dragen van beschermende kleding of het gebruik van zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor (factor 30 of hoger). Ga niet onder de zonnebank. Kijk zelf jaarlijks uw huid na. Als u een afwijking aan de huid opmerkt is het verstandig om uw huisarts te bezoeken.

Heeft u een nieuw recept nodig?

Azathioprine mag alleen voorgeschreven worden door een arts met ervaring met dit middel. U kunt een herhaalrecept vragen aan uw behandelend specialist tijdens het poliklinische bezoek. Heeft u eerder een nieuw recept nodig? Dan kunt u deze aanvragen via

- Mijn Dossier via 'Medicijnen'. Klik op 'Herhaalrecepten aanvragen'.
- Telefonisch via de polikliniek Longziekten: vraag om een herhaalrecept.
 - We verzoeken u dit te doen minimaal 2 weken voordat u uw nieuwe recept nodig heeft. We kunnen anders niet garanderen dat u uw recept op tijd naar uw apotheek verzonden wordt.

Heeft u nog vragen?

Als u nog vragen heeft of wanneer u twijfelt, neem dan contact op met de polikliniek Longziekten via de u bekende contactmogelijkheden en contactgegevens.